

Vergiyle ilgili anladığım şu: Devlet bu parayı almazsa, vatandaş için altyapı yatırımları yapamaz, askeri, polisine, memuruna maaş ödeyemez. Bunu anladım.

Bununla beraber inanmadığım şu: Bu verginin diyelim %10 değil de, %20 olmasının belli bir kriteri yok. Bunun kararını ben vermiyorum. Devletin masrafları bir paket olarak geliyor, *teorik olarak* bütçe mecliste görüşülüyor ama şimdiye kadar çok nadiren bütçenin reddedildiğini gördüm. Neticede kendi ceplerinden çıkmadığı için, ne hassasiyetle incelendiğini de tahmin ediyorum.

Vatandaş olarak vergi ödeme görevim varsa, en azından *bu verdiğim para, falanca kuruma gitmesin, onun benim hayatımda hiçbir yeri yok* diyebilmem lazım. Adam Ateist ama vergileriyle Diyanet'i desteklemek zorunda, öteki Liberal ama *pancar çiftçisini* desteklemek zorunda, beriki vegan ama hayvancılığı desteklemek zorunda, bir diğeri de Kürt, aslında bağımsız bir ülke istiyor ama devletin birliğinin teminatı orduyu desteklemek zorunda...

Neden? Çünkü vatandaşız. Vatandaş olduğumuz devletin politikalarını desteklemek boynumuzun borcu. Nereden çıkmış bu *boyun borcu*? Bir yerden çıkmamış, ben doğmadan önce birileri böyle buyurmuş, ben de naçiz ve güçsüz bir adamım, *ya bunları yaparsın, ya seni iflah etmeyiz* demişler, ben de *he* demişim, oradan geliyor. Boyun borcu değil, boyunduruk borcu.

Bir alternatifin olmadığı yerde ahlaktan bahsedemeyiz. Ortada *iki devlet* olsaydı, biri deseydi ki, *işte, ben hayvancılığı destekliyorum*, diğeri de *ben desteklemiyorum, onun için vergi talebim %2 daha az*, ben de o zaman *yerli, helal et yemek için %2 fark değer arkadaş der*, mesela, destekçi devleti tercih ederdim.

Teorik olarak bunun seçimler vasıtasıyla gerçekleşmesi lazım. Aynı toprak üzerinde iki devletin birden hüküm sürmesi biraz zor olduğu için, bu *farklı devletleri* mekan üzerinde değil, zaman üzerinde gerçekleştirmeye çalışıyorsunuz. Falanca parti iktidara gelirse, daha az vergi ödemeyi umuyorsunuz, filanca gelirse daha çok ama benim güzel memleketimde insanların tercihi hiç de bu kriter olmuyor.

Çünkü zaten çoğunun vergi falan ödemediği de yok, laf aramızda, *kaynakta kesilen vergi* mi olur? Muh-tasar vergisi dedikleri çalıştırdığı personel için *kelle vergisini* kurumdan almak. Güya çalışan adamın gelir vergisi ama neden o değil de, çalıştığı yer sorumlu, ödemezse neden ona değil de, şirketine haciz gidiyor, bunun da makul bir izahı yok. Kişi için ve tabii en çok devlet için kolaylık, herkese parasını brüt versen, herkes de kendi vergisinden sorumlu olsa, ne millet vergi verir, ne devlet o kadar vergiyi takip edebilir. O zaman insanlar zaten *bu kadar parayı ne için veriyoruz* diye sormaya başlarlar ki kimsenin istediği bir şey değil bu. O sebepten, konuyu *madem ki adam çalıştırıyorsun, onlar kendi vergilerinden değil, sen onların vergilerinden sorumlusun* yöntemiyle çözmüş devlet. İltizam sisteminin modernize edilmiş hali. Personeli *kullanıp kâr* ediyorsan, onların vergisi de senin borcun.

İşin diğer tarafı da şu: Muhasebe sistemi büyük şirketlerin (yatırım) adı altında masraf yapmasını kolaylaştırıyor. Para yerinde durursa %20'sini devlete Kurumlar Vergisi olarak veriyorsun, çünkü kar etmişsin ama harcarsan, aldığın sana kalıyor. Onun anlamsız da olsa masraf yapmak daha karlı. Büyük

şirketlerin saçma sapan harcamaları da bundan. Ayrıca zenginleştikçe, muhasebe oyunları oynayıp, legal yollardan vergiyi kaçırma imkanların da arıyor.

Hasılı bugünkü haliyle vergi bir ahlaki problem değil. O sebeple cari değerlere ne kadar inanıyor-sanız, devletle alacak verecek ilişkiniz ne kadar yakınsa, o kadar önemli. Ahlaken de başka değerlere, vatan sevgisi, devlet sevgisi, milliyetçilik, toplumla barışık olma gibi değerlere atıfta bulunuyor o sebeple. Bunlarla işiniz yoksa, devletle aranızda duygusal bir bağ yoksa, sadece mecburiyetten, mümkün olduğunca az vergi ödüyorsunuz. Memlekette *kayıtdışı ekonomi* denen şeyin bu kadar büyük olmasının sebebi bu.

Bu *hamasi* değerlerin vergiyle doğrudan bir ilgisi de şüpheli. Vatan sevgisi soyut bir kavram olarak vergiyle ilgili olsa dahi, bunun uygulanışının kriterleriyle bir ilgisi yok. *Zenginin daha çok, fakirin daha az vergi ödemesi* mesela herhangi bir kritere dayanmıyor. Bu bize *normal* geliyor ama neticede devletin çoğu fonksiyonu zengin için de, fakir için de aynı çalışırken, teorik olarak bunlar kanun önünde eşitken, neden zenginin daha çok vergi ödemesi gerektiğinin izahı yok. 50.000 liralık araba da, 500.000 liralık araba da aynı çukurlu yolda, aynı trafik düzeninde seyrederken, neden birinin daha fazla, vergi ödediğinin 50.000 liralık araba da, 500.000 liralık araba da aynı çukurlu yolda, aynı trafik düzeninde seyrederken, neden birinin daha fazla vergi ödediğinin izahı... Daha doğrusu izahı şu: Zengin, zenginliğini korumak için devlete muhtaç ve bu sebeple zenginin devlete olan *borcu* daha fazla.

Bu da aslında verginin genel niteliğinin *haraçtan* çok da farklı olmadığını anlatan bir örnek. Devlet belli bir insan topluluğu üzerinde, onların vergi ve sair ödemeleriyle yaşayan bir organizasyon. Tüm organizasyonlarda olduğu gibi, kendini yaşamını devam ettirmek, *vatandaşa* hizmet etmekten daha önemli. Diğer tüm söylemler de aslında vatandaş ehlileştirmek ve normalin bu olduğuna inandırmak için.

Verginin *doğal* olduğu ve *vatandaşlık görevi* olduğu, aslında devletle aramızdaki alacak/verecek ilişkisini bulandırmanın diğer adı. Ancak tüm *ileri gelenleri* bir şekilde devletle uzlaşmış ve ondan nemalanan bir ülkede, bunun aksi bir söylem oluşturmak neredeyse imkansız.